

Intervija ar Purvīša balvas laureāti Katrīnu Neiburgu: „Māksliniekam nekas nav jāpierāda, bet jāiet uz savu mērķi.”

Tuvojoties Purvīša balvas desmitgadei, aprunājāmies ar Purvīša balvas laureāti – Katrīnu Neiburgu. Māksliniece kopā ar Andri Eglīti šobrīd piedalās laikmetīgajai mākslai veltītajā Kochi-Muziris biennālē Indijā ar darbu "Will-o'-the-Wisp".

Purvīša balvu ieguvāt 2009. gadā par videodarbu "Solitude" un tikāt nominēta arī par darbu "Topoloģija Nr.29", turklāt bijāt pirmā šīs balvas laureāte. Kas ir mainījies šo septiņu gadu laikā pēc Purvīša balvas iegūšanas? Kā Jūs varētu salīdzināt laika posmu pirms un pēc balvas iegūšanas?

Ļoti daudz kas ir mainījies. Esmu kļuvusi vecāka, man ir otrs bērns.

Esat piedalījies arī Venēcijas biennālē, turklāt pēc tam šo Venēcijas instalāciju pārprojektējāt un vedāt uz mūzikas un mākslas festivālu Koačella ASV (Coachella). Kāda ir sajūta pārstāvēt valsti un piedalīties nozīmīgos pasaules mākslas notikumos un starptautiskos pasākumos?

Lielos pasākumos piedalīties ir ļoti patīkami, jo var īstenot dažādas idejas, neskaitot kapeikas. Šobrīd ar mākslinieku Andri Eglīti piedalāmies Koči - Muziris biennālē Indijā.

Vai un kā mākslinieku maina šāda starptautiskā pieredze? Vai tas sniedz plašāku redzesloku?

Jo vairāk pieredzes, jo labāk. Pieredze var būt dažāda - gan eksperimentējot ar sevi, ieslēdzoties vientulībā un meklējot sevi, gan skraidot apkārt, redzot visdažādākās vietas, kultūras, baudot labu mākslu. Tas viss veido personību. Nokļūšana neierastos apstākļos ļauj atkāpties no sevis paša un iedomātās idejas, priekšstata par to, kas es esmu. Cilvēki citās valstīs daudz ieinteresētāk vērtē darbus, nāk klāt, izsaka viedokļus. Turklāt - dažāda vecuma skatītāji. Viņiem nav jau izveidojies kaut kāds stereotips, priekšstats par mani. Es jūtos daudz brīvāk un drošāk, strādājot un izstādoties ārzemēs.

Kādā intervijā reiz atzināt, ka daudzus darbus esat taisījusi, balstoties uz bērniības atmiņām. Kur smēlaties idejas un iedvesmu saviem darbiem?

Lielākoties tās ir pārdomas un sajūtas, kurās attiecīgajā periodā dzīvoju, iespējams, arī atmiņas, pieredze. Kaut kādi man pašai svarīgi jautājumi, kuri mani tajā brīdī nodarbina. Man svarīgas lietas, ko esmu pamanījusi un gribu izpētīt tuvāk. Parasti tā ir apkārt notiekošā dzīve, satiktie cilvēki, kaut kur novērotās īpatnības, ko varbūt daudzi ikdienā atstāj nepamanītas. Citu mākslinieku izstādes manī rada prieku, vairo pārlicību un drošības sajūtu, ka es neesmu viena, bet tās nav iedvesmas avots, jo tas ir kaut kas jau pabeigts, kaut kas izdarīts un noticis. Bet ārpus izstādēm un muzejiem ir tas dzīvais materiāls, kurš vēl nav pārstrādāts, parādīts tā, kā tieši es to izjūtu.

Veidojat instalācijas, gaismas un video projekcijas, scenogrāfijas, palīdzat veidot teātra izrādes. Nesen pirmizrādi piedzīvoja arī Jūsu veidotā dokumentālā īsfilma "Garāžas". Kurš no radošās izteiksmes līdzekļiem Jums ir vistuvākais?

Man nav tāda vistuvākā līdzekļa. Vienmēr izmantoju kaut ko jaunu. Viens no instrumentiem, kuru kaut cik pārvaldu, ir kustīgā bilde. Domāju, ka instrumentu izvēle nav svarīga, svarīga ir ideja. Esmu ļoti laimīga, ka varu darboties dažādos mākslas veidos. Katru reizi ir citādi noteikumi - darbs grupā vai vientulībā, uzdevums ar kaut kādiem nosacījumiem vai brīva improvizācija. Ārkārtīgi vērtīga un bagātinoša pieredze. Domāju, ka man tas ir veselīgi.

Vai māksliniekam, kas saņēmis Purvīša balvu, tas uzliek arī zināmu pienākumu vai atbildību? Vai varat to attiecināt arī uz sevi?

Tikko biju saņēmusi balvu, biju ļoti uztraukusies par lielo man veltīto uzmanību, jutu diezgan nospiedošu atbildības sajūtu. Nākamo izstādi taisīju ar zināmām bailēm - vai tā pierādīs, ka ne velti esmu ieguvusi balvu? Un tad tas pārgāja. Māksliniekam nekas nav jāpierāda, bet, daudz apkārt neskatoties, jāiet uz savu mērķi. Šādas balvas vairāk ir vajadzīgas

nevis māksliniekiem pašiem, bet mākslas popularizēšanai sabiedrībā. Cilvēkiem patīk sacensības, balvas, ceremonijas. Iespējams, tas kādam būs iemesls kādas izstādes apmeklēšanai, iespējams, ka uz izstādi viņi paņems līdzī savus bērnus. Un tas ļaus izaudzēt paaudzi, kas ir ieinteresēta mākslā, arī laikmetīgajā mākslā. Jo mākslā nav iespējams objektīvi izvēlēties uzvarētāju, te nav runa par milisekundēm. Iegūt balvu - tas, protams, ir apliecinājums mākslinieka profesionalitātei, bet arī liela labvēlīgu apstākļu sakritība.